

BERICHTEN

Internationaal

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Adhesieve kunststoffen en dentine

Tijdens het 72e Wereldjaarcongres van de FDI te Helsinki (augustus 1984) was, in een speciale zitting onder voorzitterschap van J. W. Stanford (V.S.), het vraagstuk betreffende de hechting van adhesieve kunststoffen aan tandoppervlakken een belangrijk onderwerp van bespreking. Aan het verslag daarvan in de FDI-Newsletter nr. 141 van mei 1985 wordt het volgende ontleend.

Het is algemeen bekend dat hechting van kunststoffen aan glazuuroppervlakken – vooral sinds de introductie van de etstechniek – nauwelijks problemen oplevert. Maar het spreekt vanzelf dat een even intensieve hechting aan het tandbeen ook zeer gewenst zou zijn: dit zou niet alleen de duurzaamheid van de restauratie ten goede komen, maar tevens zou het ontstaan van secundaire cariës erdoor kunnen worden tegengegaan. Hechting aan dentine is echter uiteraard niet door etsen met fosforzuur te bereiken, wegens de schade die de pulpa van deze procedure zou ondervinden.

Er zijn inmiddels enkele adhesieve stoffen op de markt gekomen, die speciaal bestemd zijn voor adhesie aan tandbeen. Het zijn:

- Dentine-Adhesit, Vivadent, Liechtenstein;
- Scotch Bond, 3 M, Verenigde Staten;
- Creation, Dent-Mat., idem;
- Clearfil New Bond, Kuraray, Japan.

Met een aantal andere producten wordt nader geëxperimenteerd.

Op het ogenblik wordt onderzoek verricht naar de doeltreffendheid en de biologische betrouwbaarheid van deze stoffen. Voorlopig bestaat de indruk dat de hechtcracht niet zo groot is als die, welke met de etstechniek bij glazuur wordt verkregen. Het is nog te vroeg voor een klinische beoordeling. Voorzichtigheid met de hantering van deze producten is dus, gezien ook de mogelijke toxische werkingen op de pulpa, geboden. Zo bracht R. L. Bowen (V.S.) een nieuwe methode ter kennis om composieten sterk aan zowel tandbeen als glazuur te binden. In dierproeven zou de biologische veiligheid al zijn aangetoond. Maar de duurzaamheid van de hechtcracht is nog niet voldoende bekend en hetzelfde geldt voor de kleurstabieliteit en andere essentiële kenmerken. Bovendien moeten achtereenvolgens drie componenten worden geapplied, waarvan de eerste de harde tandweefsels moet conditioneren en de twee andere de hechtcracht moeten waarborgen. De procedure is dus vrij gecompliceerd.

Met betrekking tot glas-ionomeercementen merkte Prof. Nolden (West-Duitsland) op dat daar te lande nog maar twee merken op de markt zijn toegelaten, vanwege de strenge voorschriften ten aanzien van de onschadelijkheid. Boven-

dien laten kleur en transparantie nog veel te wensen.

Buitenland

FINLAND

Parodontale aandoeningen bij kinderen in het brandpunt

In Finland heeft de teruggang in de aanvalskracht van cariës de weg vrijgemaakt voor een verhoogde belangstelling in parodontale aandoeningen bij kinderen en jonge volwassenen, aldus een bijdrage van de bekende parodontoloog J. Ainamo in de FDI-Newsletter nr. 141 van mei 1985. De Oral Health Unit van de National Medical Board heeft dienovereenkomstig besloten, dat met ingang van 1 januari 1985 alle kinderen vanaf 7 jaar en adolescenten, die recht hebben op periodieke gebitsverzorging in ziekenfondsverband, zullen worden onderzocht op de Community Periodontal Index of Treatment Needs (CPITN), waarbij een speciale sonde wordt toegepast (zie Exc. Odontol. 1984; Sectie VIII, nr. 735, jan.). Dit is een historische gebeurtenis in de geschiedenis van de mondgezondheidszorg in Finland.

Onder auspiciën van de Finse Maatschappij voor Tandheelkunde is al in de eerste maanden van 1984 kosteloze toegang tot nascholingscursussen inzake de hantering van de CPITN geboden. In het bijzonder zijn daarbij instructies gegeven voor de uitoefening van een gestandaardiseerde druk op de speciale pocketsonde. Op deze wijze hoopt men de belangstelling van alle practici voor deze nuttige, op de profylaxe gerichte, methode te stimuleren, maar ook stelt men zich voor dat dit verplichte onderzoek ertoe zal bijdragen dat de patiënten zich bewust worden van de gevaren die de veronachtzaming van het parodontium in zich bergen. Vooral wordt gehoopt dat de ouders ervan doordrongen raken, dat tandvleesbloedingen bij hun kinderen duiden op een beginnende ontsteking, die op deze leeftijd nog gemakkelijk te bedwingen is, namelijk door passende mondhygiënische maatregelen.

Binnenland

POSTACADEMISCH ONDERWIJS
TANDHEELKUNDE

Cursussen in de maanden november en december

Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maanden november en december onder auspiciën van het *Orgaan voor Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde*, worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het 'witte' *cursusprogramma september '85-december '85*.

RUU Functiestoornissen van het kauwstelsel, 1, 8 en 15 november 1985.

KUN Probleemgerichte indicatietechniek, 5 november 1985.

RUG Röntgendiagnostiek in de praktijk, 7 en 8 november 1985.

RUU Rehabilitatie van dysgnathie-patiënten, 8 november 1985.

ACTA *) De overkappingsprothese, theoretisch/klinische cursus, 9 november 1985, 23 mei, 20 en 27 juni 1986.

KUN De opbouw, 12 november 1985.

ACTA Materialen rondom de gegoten restauratie, 13 en 14 december 1985.

RUU De nieuwe benadering van de frameprothese (theoretische en praktische cursus), 15 en 22 november 1985.

KUN De verkorte en de onderbroken tandboog in de premolaar-molaarstreek, 19 november 1985.

ACTA Het opbouwen van elementen; 22 november 1985.

KUN De onderbroken tandboog in het front, 26 november 1985.

RUU Precisie-ankers onder overkappingsprothesen, 29 november 1985.

PROMOTIES

J. A. H. Tromp en N. H. C. Corba

Op woensdag 4 september 1985 promoveerden de heren J. A. H. Tromp en N. H. C. Corba tot doctor in de Geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen, op een proefschrift getiteld: 'Periodontal health and frequency of plaque removal in the Beagle dog model'. Promotor was Prof. Dr. T. Pilot, terwijl Dr. J. Jansen als referent optrad.

A. A. H. Veldhuis

Op donderdag 5 september 1985 promoveerde de heer A. A. H. Veldhuis (Amsterdam) tot doctor in de Geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, op een proefschrift getiteld: 'Radices en resorptie'.

Promotor was Prof. Dr. K. de Groot, copromotor Dr. P. A. E. Sillevius Smitt, terwijl Prof. Dr. W. A. M. van der Kwast als referent optrad.

EMERITAAT PROF. G. E. FLÖGEL

Met ingang van 1 juni 1985 is aan de heer prof. G. E. Flögel eervol ontslag verleend als gewoon hoogleraar in de Prothetische tandheelkunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE AMSTERDAM

Aankondiging programma 12 november 1985

Op dinsdag 12 november a.s. zal – ter gelegen-

*) Deze cursus wordt gehouden in Behandelcentrum 26 van het Ziekenfonds Amsterdam en Omstreken, N.D.S.M.-kantoorgebouw, Klaprozenweg 75, 1033 NN Amsterdam.

heid van de ingebruikneming van de nieuwe polikliniek van de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie – een klinische avond worden gehouden in het Academisch Ziekenhuis der Vrije Universiteit, De Boelelaan 1117 te Amsterdam.

Aanvang 20.00 uur.

Programma:

Prof. Dr. W. A. M. van der Kwast: Diagnostiek en behandeling van slijmvliesafwijkingen.

Aan belangstellenden zal tevoren een serie diapositieven van ziektegeschiedenissen worden toegezonden, die tijdens de voordracht worden besproken. Deze dia's dienen tijdig te worden aangevraagd bij Dr. D. B. Tuinzing, afd. Mondziekten en Kaakchirurgie, postbus 7057, 1007 MB Amsterdam.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING
VOOR PROF. DR. C. F. A. MOORREES



Het is geen alledaagse gebeurtenis dat een Nederlandse tandarts door Hare Majesteit de Koningin, wordt benoemd tot Commandeur in de Orde van Oranje Nassau.

Op 5 juli j.l. werd deze onderscheiding door de Consul-Generaal der Nederlanden te New York, uitgereikt aan Prof. Dr. Coenraad F. A. Moorrees, hoogleraar Orthodontie aan de Harvard School of Dental Medicine te Boston (V.S.).

Zijn indrukwekkende staat van dienst in aanmerking nemend, behoeft het nauwelijks verwondering te wekken dat juist hem deze hoge onderscheiding ten deel is gevallen.

Na in 1939 in Utrecht zijn opleiding tot tandarts te hebben voltooid, vertrok hij naar de Verenigde Staten, om zich daar verder in de tandheel-

kunde te bekwamen. De oorlog bracht hem in 1941 als militair naar het voormalige Nederlands Oost-Indië. Teruggekeerd in de Verenigde Staten begon hij zich in 1947 te specialiseren in de orthodontie aan het Forsyth Dental Center te Boston. In 1948 kreeg hij aldaar de leiding van de betrokken afdeling. Na de affiliatie van Forsyth met de Harvard School of Dental Medicine, werd hij in 1959 benoemd tot Associate Professor en in 1964 volgde zijn aanstelling tot Professor of Orthodontics.

De manier waarop hij in de loop der jaren zijn functie gestalte gaf, dwingt bewondering af. Onder zijn leiding werd Forsyth niet alleen een gewaardeerd opleidingsinstituut voor orthodontisten, maar ontwikkelde zich gelijktijdig tot een research-instituut van hoog niveau. Zijn wetenschappelijke bezigheden richtten zich daarbij op een breed spectrum van ogenschijnlijk weinig coherente onderwerpen. Hij voerde een antropologisch onderzoek uit op de Aleoeten, ontwierp een geheel eigen röntgen-cefalometrische methode, verrichtte experimenteel onderzoek, voerde talloze metrische gebitsonderzoeken uit, ontwikkelde een manier om met behulp van röntgenfoto's de gebitsleeftijd te bepalen en had de leiding van een omvangrijk tweelingenonderzoek.

Deze onderzoeken maken deel uit van een groot project, waarin de bestudering van de gebitsmorfogenese centraal staat. De professie werd regelmatig in woord en geschrift van zijn bevindingen op de hoogte gehouden. Van zijn hand verschenen een tweetal boeken en ruim vijftig artikelen. Op wetenschappelijke bijeenkomsten in en buiten de Verenigde Staten hield hij talloze voordrachten.

Dat zijn werk algemene erkenning ondervindt, blijkt uit de vele wetenschappelijke onderscheidingen die hem werden verleend, zoals de Ketcham Memorial Award, de Distinguished Faculty Award van Harvard, de Strang Award, la Médaille de la Ville de Paris en de Award of the American Board of Orthodontics. Hoogtepunt hierbij vormde ongetwijfeld het eredoctoraat dat hem in 1971 door de rijksuniversiteit te Utrecht werd verleend. Hiermee werd hij de eerste Nederlandse tandarts die deze onderscheiding te beurt viel.

En Nederlands tandarts is hij gebleven. De ledenlijsten van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen, de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde en de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie vermelden nog steeds zijn naam.

Zijn kamer in het Forsyth Dental Center werd een pleisterplaats voor Nederlandse tandartsen die de Verenigde Staten bezochten. Dank zij zijn bemiddeling hebben een aantal van hen hun kennis aan deze instelling kunnen verdiepen of werden in de gelegenheid gesteld daar hun specialisten-opleiding te volgen. Een introductie van hem opende voor anderen de deur van menige tandheelkundige instelling in de Verenigde Staten.

Zij allen kunnen beamen dat Professor Moorrees niet alleen een hulpvaardige maar ook een zeer beminnelijke man is. Voorkomend, gast-

vrij, meelevend en van opgeruimde aard, zó zou men zijn persoonlijkheid kunnen kenschetsen. Allemaal eigenschappen waarvoor geen koninklijke onderscheidingen worden verleend. Zou dat wel het geval zijn, reeds lang had een bâton zijn revers gesierd.

Ons aller gelukwensen gaan uit naar hem en zijn gezin.

H. J. L. Smeets

G. TH. E. R. ARNOLD 50 JAAR TANDARTS

Het spreekt vanzelf dat in de officiële periodiek van de Maatschappij al aandacht is gewijd aan het welbestede beroepsleven van collega G. Th. E. R. Arnold, ter gelegenheid van zijn 50-jarig tandartsjubileum op 19 juli jl. Hij was immers gedurende lange tijd haar secretaris-penningmeester. Daarom zullen in deze kolommen Arnold's verdiensten voor de Stichting Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde meer de nadruk krijgen, alhoewel die stoelen op dezelfde hoedanigheden, waarvan de Maatschappij zo veel jaren heeft kunnen profiteren.

Ook de Stichting heeft in ruime mate voordeel gehad van zijn talent voor financiële en organisatorische zaken, dat hem op den duur een ruime ervaring op deze terreinen deed krijgen, om nog maar te zwijgen van de tomeloze energie, die hij bij al deze activiteiten ten toon spreidde.

Sedert 16 december 1972 was hij lid van het Algemeen Bestuur der Stichting, maar al op 1 januari 1975 werd hij benoemd tot penningmeester en daarmee tevens tot lid van het Dagelijks Bestuur. Dit hield verband met een reorganisatie. De bloei van het Tijdschrift – niet alleen het aantal abonnees nam sterk toe maar ook de redactionele werkzaamheden – maakte het noodzakelijk de combinatie van Beherend Redacteur en Secretaris/penningmeester, die jarenlang had bestaan, te ontkoppelen. Deze structurele reorganisatie is door Arnold voortreffelijk begeleid en het is mede aan hem te danken, dat het Tijdschrift in deze tijd van voortschrijdende commercialisering ook thans op een gezonde financiële basis staat.

Zijn werkkraft bleef echter niet beperkt tot het financiële aspect van de bestuursactiviteiten: met erkentelijkheid denken zijn medebestuurders – in het bijzonder die binnen de kleine kring van het Dagelijks Bestuur – aan zijn belangstelling en zijn inzet voor alle andere bestuurlijke problemen, met name wat betreft de enigszins moeizame terugkeer naar een professionele uitgever.

In de zeven jaren van zijn penningmeesterschap werd menige D.B.-vergadering in zijn huis te 's-Gravenhage gehouden. Een woord van hartelijke dank aan zijn echtgenote voor de genoten gastvrijheid is hier zeker op zijn plaats.

Naar aanleiding van zijn vertrek naar Vancouver in Canada legde Arnold zijn functie op 31 december 1982 neer. Bestuur en Redactie hebben destijds node afscheid van hun penningmeester genomen. Zij willen de goede wensen

die zij hem en zijn echtgenote bij hun vertrek aanboden, thans, bij zijn gouden jubileum graag herhalen.

F. W. Spies

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1985

19 september

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

20-21 september

22nd Annual meeting Continental European Division of the International Association for Dental Research (CED/IADR), Parijs. Inl. Prof. M. Goldberg, 1, rue Maurice Arnoux, 92120 Montrouge, Frankrijk.

21 september

Gezamenlijke Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen en Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: 'Endodontie en restauratieve aspecten in het frontelement'. Antwerpen. Inl. H. Wellens L. T. H., Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.

26 september

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur.

27-28 september

Symposium Ver. tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten, Hotel de Bilderberg, Oosterbeek. Inl. mw. H. L. Huijboom-Tan, Brouwersgracht 210 B, 1013 HD Amsterdam.

* 30 september-5 oktober

Coöperatieve Vereniging Het Instrument, tentoonstelling 'Het Instrument 1985', RAI, Amsterdam.

3 oktober

Congres ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van 'Het Ivoren Kruis', De Doelen, Rotterdam.

5 oktober

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs Congrescentrum, Utrecht.

11 oktober

W.T.A.-cursus 'Orthodontie in de algemene praktijk' (Prof. C. Booy), Tandheelkundig Instituut RUU, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Inl. Dr.

A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.

25 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, lustrumbijeenkomst met als thema 'Tandheelkunde en Cultuur', Kröller Möller Museum, Otterloo.

25-26 oktober

Najaarscongres Ned. Ver. voor Parodontologie, georganiseerd door de stichting '50 jaar Parodontologie in Nederland', Congrescentrum Koningshof, Veldhoven. Inl. secr. J. A. H. Tromp, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen.

31 oktober-2 november

7e Lustrum Tandheelkundige Faculteitsvereniging Groningen.

1-2 november

29e Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Eindhoven. Inl. secr. E. R. Kraal, Zeeweg Ziekenhuis, Zeeweg 168, 1971 HG IJmuiden.

2-5 november

126th Annual session American Dental Association, San Francisco, V.S.

8 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Orthodontische Studie, Postillion Motel, Bunnik.

* 12 november

Klinische avond voor tandartsen, afd. Mondziekten en Kaakchirurgie, Academisch Ziekenhuis VU, De Boelelaan 1117, Amsterdam. (Zie ook rubriek Binnenland.)

11 november

Symposium 'Risicobeheersing', Ned. Ver. van Veiligheidsdeskundigen, Jaarbeursgebouw, Utrecht.

14 november

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

15 november

Dr. G. J. van Hoytema Stichting, cursus 'Binding door Bonding', Technische Hogeschool Twente.

15-16 november

W.T.A.-cursus 'The science and art of dental ceramics' (Prof. Dr. J. W. McLean, Londen), Tandheelkundig Instituut RUU, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.

* 15-16 november

Stichting tot Integratie van de Geneeskunde 'SIG', congres 'Kijk op kanker', Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.

16 november

Belgische Ver. voor Parodontologie, PAOT-cursus: 'Periodontitis: a treatable infection' (Prof. Dr. W. Loesch, Michigan). Inl. M. Fromont, Tontoonstellingslaan 408/25, 1090 Brussel.

18 november

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

19 november

Stichting Voeding Nederland: symposium 'Alcohol in de voeding en diëtetiek', Jaarbeurscongrescentrum, Utrecht. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043).

22 november

Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.

23-24 november

Symposium Ned. Artsen Acupunctuur Vereniging, American Hotel, Amsterdam. Onderwerpen: Tong- en polsdiagnostiek, en fytotherapie (Dr. G. Vanroy). Inl. en aanmelding D. Kasper, Pr. Hendrikkade 3, 1165 HP Halfweg (tel. 02907-5073).

26-27 november

Wetenschappelijke vergadering International Association of Gerodontology (AIG) te Parijs. Inl. Dr. A. Fiez Vandal, 152 Bv. Jean Jaurès, 92100 Boulogne, Frankrijk.

28 november

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur.

* 29 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor de Studie van Sociale Tandheelkunde, Gebouw Tandheelkunde, Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart. Thema: 'Beroepskrachtenplanning in de tandheelkundige gezondheidszorg'. Inl. mw. J. D. M. Hoyng, Dijkgravenlaan 3 A, 1181 PG Amstelveen (tel. 020-43 78 83).

1986

* 30 januari

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 20.00 uur.

* 9-21 maart

Cursus 'Advanced paedodontics', London/Newcastle upon Tyne, Engeland, Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam (tel. 020-22 36 44).